

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.444/2021/9.

A felperes:

(felperes neve) ((felperes címe).)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Pesta János Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Pesta János; ügyvédi iroda címe.)

Az alperes:

(alperes neve) ((alperes címe).)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Pozsik Ádám; ügyvédi iroda címe.)

A per tárgya:

Szerződés érvénytelenségének a megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 5.P.20.355/2021/27.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

Felperes, 5.P.20.355/2021/31. Alperes, 5.P.20.355/2021/29.

Í T É L E T

Az ítéltábla felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasítja.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseinek a peres felek között 2006. szeptember 4. napján létrejött (kölcsönszerződés 1. száma) és (kölcsönszerződés 2. száma) számú kölcsönszerződés és a 2006. szeptember 6. napján kelt (tartozáselismerő nyilatkozat száma) számú közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat Általános Rész

6. pontjának első francia bekezdésében és az Általános Rész 9. pontja második mondatában rögzített szerződési feltételek érvénytelenségét megállapító rendelkezéseit hatályon kívül helyezi.

Az e szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítására vonatkozó keresetváltoztatást érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

Mellőzi az alperes eljárási illetékfizetésre kötelezését.

A felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 126 000 (százhuszonhatezer) Ft-ra felemeli.

A felperes által hivatalos lelet készítésének terhével fizetendő eljárási illeték összege 47 183 (negyvenhétézer-száznyolcvanhárom) Ft.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 118 600 (száztizennyolcezer-hatszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] A felperes 2006. március 31. napjától fiókvezetőként dolgozott az alperes (település neve)-i bankfiókjában.

[2] Korábban az (E.) Zrt-től lakásvásárlásra vett fel kölcsönt. Az ebből fennálló még 2 622 274 Ft tartozása kiegyenlítésére, illetve lakásfelújításra kölcsönt kívánt felvenni az alperestől. Ennek érdekében 2006. július 26. napján hitelkérelmet nyújtott be az alpereshez. Az e célra rendszeresített igénylőlap elnevezésű blankettán a hitel devizanemeként a svájci frank (CHF), a folyósítás és a törlesztés devizanemeként a forint került bejelölésre.

[3] Ezzel egyidejűleg (2006. július 26-án) a felperes kockázatfeltárási nyilatkozatot írt alá, amelynek célja a deviza kölcsönökhöz kapcsolódó kockázatok kölcsönbevevő általi megismerése. Az okirat tartalmazta a deviza kölcsön fogalmát, a devizahitelezés költségeit és

kockázatait. Ezzel összefüggésben rögzítette: „a deviza kölcsönök kamatlába jelenleg alacsonyabb mint a forint kölcsönké, ezért a deviza kölcsönök aktuális törlesztő részlete alacsonyabb. A devizában nyilvántartott kölcsönök rendelkeznek azonban néhány olyan jellemzővel, amelyek további költségeket és kockázatot jelenthetnek az üzletfeleknek...”. A törlesztő részletek mértékének változásával kapcsolatosan tartalmazta: „A devizában nyújtott, forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél a kamat és az árfolyamváltozások hatásaként a deviza alapú kölcsönök havi törlesztő részlete a forintkölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat. A törlesztő részlet ingadozása a kamat- és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (adott havi törlesztő részlet csökken) és kedvezőtlenül (adott havi törlesztő részlet növekszik) is érintheti az üzletfelet. Amikor a forint árfolyama gyengül, a svájci frankkal/euróval szemben (vagyis egy svájci frankért/euróért a korábbinál több forintot kell fizetni) akkor a törlesztő részlet növekszik. Amikor viszont a forint árfolyama erősödik a svájci frankkal/euróval szemben (vagyis egy svájci frankért/euróért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni) akkor a törlesztő részlet csökken”.

[4] A peres felek 2006. szeptember 4. napján kölcsönszerződéseket kötöttek egymással.

[5] A (kölcsönszerződés 1. száma) számú kölcsönszerződés Különös Rész 1. pontja szerint a kölcsön célja lakásfelújítás, a 2.a. pontban a kölcsönrel történő finanszírozási igény összegét 3 000 000 Ft-ban, az 2.b. pontban a kölcsön összegét 17 460 CHF-ben tüntették fel azzal, hogy a folyósítás és a törlesztések pénzneme egyaránt forint.

[6] A szerződés 5. pontja a kezelési díjra vonatkozó rendelkezést tartalmazott a következők szerint: „A kezelési díj mértéke: Bank a kölcsön kezelési díjának meghatározásakor a mindenkor Kondíciós Listában meghirdetett mértékhez képest 1 %, azaz egy százalékos kedvezményt ad mindaddig, amíg Adós munkaviszonya a Bankcsoportnál fennáll. A havi kezelési díj mértéke: havi 1,64 % 1/12 része. A havi kezelési díj számítása az ügyleti év elején fennálló tőketartozás alapján történik, és egyenlő részletekben, havonta, a törlesztő részletekkel azonos időben kerül terhelésre. A havi kezelési díj esedékes: minden havi törlesztő részlettel egyidejűleg.”

[7] A 6. pont a törlesztő részletre vonatkozó rendelkezéseket rögzítette akként, hogy a kölcsön első kamatperiódusra érvényes havi törlesztő részlete: 84,- CHF, a törlesztő részletek száma 240, az első törlesztő részlet esedékessége: 2006. október 05., ezt követően minden hónap 05. napja, az utolsó törlesztő részlet 2026. szeptember 05-én esedékes.

[8] A szerződés 8. pontjában feltüntették az annak biztosítékát képező ingatlanokat azzal, hogy a jelzálogjog összege 17 460 CHF és járulékai.

[9] A 9. pont a kölcsön folyósításának különös feltételeit sorolta fel, tartalmazta egyebek mellett: „- a kölcsön törlesztése ún. fixing deviza eladási típusú árfolyamon történik.

[10] – az Adós/Adóstárs(ak) a Banknak – a Bank által elfogadhatónak ítélt formában és tartalommal – benyújtja(-ják) a 8.1. szerinti 1.sz. ingatlan tulajdoni lapján (E.) Nyilvánosan Működő Rt. javára bejegyzett jelzálogjog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom illetékes földhivatal által érkeztetett példányát;”.

[11] A II. Általános Rész 1.2. pontja rögzítette, hogy a kölcsön folyósítása forintban történik. Rögzíti: „a folyósított kölcsön összegének átszámítása forintra a Bank által a folyósítás napjára meghirdetett, ún. pénztári deviza vételi típusú árfolyamon történik”.

[12] Az 1.4. pont: „a Bank az Adóst a folyósított devizaösszege a jelen Kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képező, ún. visszaigazololó levélben értesíti. A visszaigazololó levél a folyósított kölcsön tényleges összege mellett tartalmazza a Bank által megállapított – a folyósított devizaösszege tekintetével esetlegesen módosuló – havi törlesztő részletet, illetve a II/4.2. szerint esetlegesen fizetendő ügyleti kamatot is. Az Adós tudomásul veszi, hogy a

Bank a szerződésszámot a folyósítás időpontjáig egyoldalúan megváltoztathatja. A szerződésszám esetleges változásáról a Bank az Adóst a visszaigazoló levélben értesíti”.

[13] A 3. pont a kezelési díjra vonatkozó szabályokat rögzítette. A 3.1. pont szerint „a Bank a kölcsön folyósításakor és minden 12. (tizenkettedik) havi törlesztő részlettel egyidejűleg, a folyósított kölcsön, illetve a fennálló tőketartozás összegére kezelési díjat számít fel, melyeknek forint ellenértékével megterheli a Bankszámlát. A kezelési díj összegének átszámítása forintra a Bank által a kezelési díj tényleges megfizetésének napjára meghirdetett, ún. pénztári eladási típusú árfolyamon történik. Devizában történő folyósítás és törlesztés esetén a Bank a kezelési díj összegét a kölcsön pénznemében a Devizaszámlán terheli.”.

[14] A 3.2. pont alapján: „Bank jogosult a kezelési díj mértékét a kezelési díj esedékességének napján az aznap érvényben lévő Kondíciós Lista szerinti értékre módosítani, amely mértékről Bank Adóst értesítő levél útján haladéktalanul tájékoztatja.”.

[15] A 3.3. pont szerint: „Amennyiben az Adós az új kezelési díj mértékét nem tartja megfelelőnek, úgy jogosult a kölcsönt a kezelési díj esedékessége napjáig visszafizetni. Az adós ezen visszafizetési szándékáról köteles a Bankot a visszafizetés teljesítése előtt legalább 2 banki munkanappal írásban értesíteni. A kölcsön ilyen visszafizetésére a jelen Kölcsönszerződésnek az előtörlesztés vonatkozásában előírt rendelkezései az irányadók.”.

[16] A 4.2. pont: „Amennyiben a kölcsön folyósítása az első törlesztő részlet esedékességét megelőző 30. napnál korábban történik, a Bank dönthet úgy, hogy a kölcsön folyósításának napja és ezen nap közötti időre járó ügyleti kamat megfizetését az első törlesztő részlettel egyidejűleg, az első törlesztő részlet összegén felül esedékessé teszi. A Bank az Adóst/Adóstárs(ak)at ily módon fizetendő kamat összegéről a visszaigazoló levélben értesíti.”.

[17] 4.4. pont: „A kölcsön és a mindenkor hatályos kamatának megfizetése forint törlesztés esetén oly módon történik, hogy a kölcsön és kamata forint ellenértékének összegével a fizetés esedékességének napján a Bank megterheli a bankszámlát. Devizában történő törlesztés esetén a Bank a kölcsön és kamata összegével a fizetés esedékességének napján megterheli a devizaszámlát. A kölcsön és kamata (törlesztő részlet) megfizetéséhez – a fizetés esedékessége napján meghirdetésre kerülő árfolyam figyelembevételével – szükséges fedezet bankszámlán történő elhelyezéséről az Adós/Adóstárs(ak) köteles(ek) a fizetés esedékességének napján, legkésőbb 14 (tizennégy) óráig gondoskodni”.

[18] Az előtörlesztést illetően az 5.2. pont szerint „a kölcsön előtörlesztése úgy történik, hogy a Bank az előtörlesztés napjáig járó kamat, valamint előtörleszteni kívánt kölcsönösszeg II/4.5. pont szerint vett forintellenértékével megterheli a Bankszámlát. Deviza törlesztés esetén a Bank az előtörlesztés napjáig járó kamattal, valamint az előtörleszteni kívánt kölcsönösszeggel megterheli a Devizaszámlát.”.

[19] 5.3. pont: „Előtörlesztés esetén az Adós/Adóstárs(ak) a Bank előtörlesztés napján hatályos Kondíciós Listája szerinti jelenleg az előtörlesztett összegre vetített jelen Kölcsönszerződés Különös Részében meghatározott mértékű rendkívüli kezelési költséggel tartozik(nak) a Bank részére megfizetni, amelynek devizában történő folyósítás és törlesztés esetén deviza összegével, egyéb esetekben a II/4.5. szerint vett forintellenértékével a Bank az előtörlesztés napján megterheli a Bankszámlát. Amennyiben a bankszámla egyenlege az előtörlesztés rendkívüli kezelési költségére nem nyújt fedezetet, úgy az Adós/Adóstárs(ak) által előtörlesztés címén a Bankszámlán elhelyezett összegből az előtörlesztési díj forintellenértékének (devizában történő folyósítás és törlesztés esetén deviza összegének) levonása után megmaradó összeget fordítja a bank előtörlesztésre”.

[20] A 6. pont a kölcsönszerződés felmondásának az eseteit sorolta fel.

[21] A 8.8. pont rögzítette: „Adós/Adóstárs(ak) tudomásul veszi(k), hogy a kölcsön igénybevételevel együttjáró, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. A Bank fenntartja annak jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása – a Bank megítélése szerint – veszélyezteti Adós/Adóstárs(ak) kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást visszavonhatatlanul forintra átváltsa, és az átváltás napjától a mindenkor Kondíciós Listájában meghirdetett, a jelen kölcsön céljának és típusának megfelelő forint kamatláb és kezelési/előtörlesztési díj mérték alapján számítsa ki a kamatot és a kezelési/előtörlesztési díjat. A kölcsöntartozás forintra történő átszámítása a II/4.5. szerinti árfolyamon történik. A Bank az általa kezdeményezett átváltásról az Adóst egyoldalú nyilatkozattal értesíti, amely tartalmazza az átváltást követően érvényes forintban kifejezett tőketartozást, valamint a jelen Kölcsönszerződés rendelkezései és az új forint kamatláb figyelembevételével kiszámított új törlesztő részleteket is. Adós/Adóstárs(ak) kötelesek a Bank részére átadni az így módosuló fizetési kötelezettségre vonatkozó, egyoldalú tartozáselismerő, és az Adós és az esetleges tulajdonostársak és hasznélvezetők Ingatlan(ok)ra vonatkozó kiköltözési nyilatkozatát – közjegyzői okiratba foglaltan – a Bank által elvégzett átváltásról szóló nyilatkozat kézhezvételét követő 15 napon belül”.

[22] 8.9. pont „Az Adós/Adóstárs(ak) tudomásul veszi(k) és kifejezetten elfogadják, hogy a Bank jogosult a kamat és/vagy kezelési költség mértékének (ill. összegének) – általa kialakított ügyfélcsoportok szerinti – differenciált megállapítására, amelynek keretében a differenciaállás alapját az ügyfeleknek az adott hitel/kölcsönszerződés szempontjából lényeges körülményei jelentik. Ilyen körülménynek minősül különösen, de nem kizárólagosan: a hitelre/kölcsönre nyújtott biztosíték értékének változása, az ügyfél jövedelmi-vagyoni helyzetében beállt változás, a fedezetre vonatkozó vagyonszolgáltatásban, illetve az életbiztosításban beállt változás (pl.: a biztosítás megszűnik, a biztosítás összege vagy a védelem mértéke változik) az ügyfél hitel/kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek teljesítése (összegezés és határidők betartása)”.

[23] A peres felek között 2006. szeptember 4. napján (kölcsönszerződés 2. száma) számon kölcsönszerződés jött létre, amelynek célja a felperesnek az (E.) Nyrt-nél fennálló lakásvásárlási célú 2 622 274 Ft összegű kölcsönének a kiváltása. A szerződés Különös Rész 2.a. pontjában a finanszírozási igény összegét 2 622 274 Ft-ban, a 2.b. pontban a kölcsön összegét 16 788 CHF-ben határozták meg. A szerződés jelen jogvita elbírálása szempontjából releváns valamennyi további rendelkezése megegyezik a (kölcsönszerződés 1. száma) számú kölcsönszerződés fent rögzített rendelkezésével, azzal, hogy a szerződés 8.1. pontjában, a jelzálogjog összegeként 16 788 CHF került rögzítésre, illetve a törlesztő részlet összegét 74 CHF-ben határozták meg.

[24] A kölcsönszerződések Általános Rész 1.1.1. pontjában írtaknak megfelelően a felek a 2006. szeptember 6. napján készült (tartozáselismerő nyilatkozat száma) számú tartozást elismerő nyilatkozat és egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat elnevezésű közjegyzői okiratban rögzítették mindkét szerződés lényegi tartalmi elemeit, emellett a 9. pont az alábbiakat tartalmazza: „Nyilatkozattevő kijelenti – a (C.) Rt. irányába címzetten -, hogy a kölcsön igénybevétele esetén annak tőke összegével, járulékaival, késedelmes teljesítés esetén késedelmi kamatával, valamint az esetlegesen felmerülő végrehajtási költségekkel – a Bank által kimutatott összegben – tartozik és vállalja annak visszafizetését. Tudomással bír arról, hogy a Ktv. 112. § és a Vht. 21. § rendelkezéseire figyelemmel közvetlen bírósági végrehajtásnak lehet helye nem fizetés, késedelmes teljesítés vagy rendkívüli felmondás esetén.”.

[25] Az alperes a kölcsönösszegeket a szerződések rendelkezéseinek megfelelően folyósította, a felperes a törlesztést megkezdte, fizetési kötelezettségének eleget tesz.

[26] Az alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. tv.-ben (DH1.tv.) rögzített elszámolás szabályairól és egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2. tv.) rendelkezéseinek megfelelően az árfolyamrészből és az egyoldalú szerződésmódosításból álló túlfizetésekkel elszámolt, az elszámolás felülvizsgált.

A kereset és az ellenkérelem

[27] A felperes elsődleges keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy a 2006. szeptember 4. napján kelt (kölcsönszerződés 1. száma) és (kölcsönszerződés 2. száma) számú kölcsönszerződés, valamint az (tartozáselismerő nyilatkozat száma) szám alatt 2006. szeptember 6. napján közjegyzői okiratba foglalt tartozást elismerő és egyoldalú kötelezettségvállalást tartalmazó nyilatkozat megjelölt rendelkezései (kölcsönszerződések Általános Rész 1.2. pontjának számozatlan második mondata; 4.5. pontja, 2. pont tényállásban idézett rendelkezései) nem váltak a szerződés, illetve a közjegyzői okirat részévé, és ennek alapján állapítsa meg, hogy a perbeli szerződések és egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat nem tartozik a DH1 tv. és a DH2 tv. hatálya alá.

[28] Keresete indokolása szerint a megjelölt szerződési feltételek (kétnemű árfolyam alkalmazására, illetve az egyoldalú kamatmódosításra vonatkozó rendelkezések) a szokásos szerződési gyakorlattól eltérnek. Külön figyelemfelhívó tájékoztatás és kifejezett elfogadó nyilatkozat hiányában azok a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 205/B. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel nem váltak a szerződés részévé. Érvelése szerint az árfolyamrés alkalmazása esetében a szokásos gyakorlattól való eltérő jelleget alátámasztja, hogy a kikötést a Kúria, továbbá EUB C-26/13. számú ítélete tisztességtelennek minősítette.

[29] A kétnemű árfolyam alkalmazására vonatkozó kikötés a jogszabályi előírásoknak sem felel meg, mert az lehetetlenné teszi, hogy a hitel- és pénzintézetekről szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján a törlesztő részletek kiszámíthatóak legyenek.

[30] Az egyoldalú kamat, díj és költségek emelésére vonatkozó kikötések tisztességtelensége kérdésében ugyancsak a Kúriának kellett állást foglalnia a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményben. Így e szerződéses kikötés a felperesi fogyasztó számára bizonytalan tartalmúnak minősült. Emellett a kikötés sérti a Hpt. 213. § (1) bekezdését, az tisztességtelennek minősül, ezáltal a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis, amelyet az alperes a Magyar Állam elleni perben nem tudott cáfolni.

[31] Álláspontja szerint az elsődleges kereset kapcsán nem irányadóak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 123. §-ának a rendelkezései. Az ott írt feltételek megvalósulásának hiányában is jogosult kérni a megállapítást a Ptk. 239/A. §-a alapján. Ugyanakkor a megállapítási kereset Pp-ben írt jogszabályi feltételei is fennállnak. Jogvédte érdeke annak megállapítása, hogy a perbeli szerződések nem tartoznak a DH törvények hatálya alá, a DH törvények ugyanis korlátozzák az érvénytelenség jogkövetkezményeinek érvényesíthetőségét, köztük a Ptk. 239/A. § (1) bekezdése szerinti kereset előterjesztésének a lehetőségét. Jogvédte érdeke fűződik ahhoz, hogy ne váljon a szerződés részévé a Magyar Nemzeti Bank devizaátváltási árfolyama a 2014. évi LXXVII. tv. (DH3. tv.) 10. §-ának rendelkezése folytán, mert az visszamenőlegesen tette a szerződések részévé a 2014. november 7-i árfolyamot a szerződés megkötésének idejére visszamenőlegesen átszámítási kötelezettséget előírva. Mindezen túl hivatkozott arra, a megállapítási keresettel

mentesülhet a DH2 tv. 37. §-a és 37/A. §-a szerinti bonyolult elszámolás előterjesztésének kötelezettsége alól.

[32] Másodlagos keresetében kérte, a bíróság kötelezze az alperest a szerződések részévé nem vált, valamint érvénytelennek nyilvánított rendelkezései mellőzésével adjon tájékoztatást (teljes elszámolást) részére valamennyi törlesztő részlet összegéről és számáról a Hpt. 206. § (1) bekezdése és a 2013. évi CCXXXVII. tv. (új Hpt.) 275. § (1) bekezdése alapján.

[33] A harmadlagos kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy a (kölcsönszerződés 1. száma) és a (kölcsönszerződés 2. száma) számú kölcsönszerződések, valamint az (tartozáselismerő nyilatkozat száma) számú közjegyzői okirat Különös Rész 2.b. 5., 6., 8.1., 9. és Általános Rész 1.4., 3., 4.2., 4.4., 5.2., 5.3., 8.8., 8.9. pontjának a tényállásban idézett rendelkezései, valamint a közjegyzői okirat 9. pontjának idézett rendelkezései elsődlegesen semmisek, mert az érintett rendelkezések a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján kógens jogszabályi rendelkezésekbe ütköznek, másodlagosan a Ptk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen szerződési feltételnek minősülnek, harmadlagosan a szerződések uzsorás jellegére tekintettel.

[34] Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a szerződések érvényessé nyilvánítását akként, hogy a 3 000 000 Ft tőkeösszeg után 1 677 840 Ft, a 2 622 274 Ft tőkeösszeg után 1 466 585 Ft összegű, a jegybanki alapkamatnak megfelelő ügyleti kamat fizetésére köteles. Tartozása megfizetését a szerződésekben szereplő 84 CHF, illetve 74 CHF a szerződéskötési árfolyamon számított forintösszegben való megfizetését vállalta azzal, hogy ha a szerződések érvénytelensége azok uzsorás jellegük miatt minősülnek érvénytelennek, akkor a Ptk. 237. § (4) bekezdése alapján az állam javára legyen köteles a fennmaradó tartozás megfizetésére.

[35] 2020. november 7. napján előterjesztett beadványában hivatkozott az Általános Rész 6.1. francia bekezdésében és 9.2. mondatában szereplő megjelölt rendelkezések érvénytelenségére.

[36] Állítása szerint a kölcsönszerződések a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütköznek. Nem felelnek meg továbbá a 6/2003. PJE határozat 2. pontjában, az EUB megjelölt ítéleteiben írt követelményeknek, mert nem tartalmazzák a törlesztő részletek számát és valamennyi törlesztő részlet összegét, ezért a fogyasztónak nem volt tényleges lehetősége a szerződések megkötése előtt a havi törlesztő részletek fizetendő összegének a megállapítására.

[37] Állította, hogy a szerződések befektetési szolgáltatást tartalmaznak, amely a szerződéskötéskor hatályos, a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. tv. (a továbbiakban: Tpt.) megjelölt rendelkezéseibe ütköznek.

[38] A kölcsönszerződéseknek a devizában történt nyilvántartásra, átváltásra, elszámolásra vonatkozó kikötései tisztességtelen szerződési feltételnek minősülnek, mert nem teljesültek az EUB C-26/13. számú ítéletében írt követelmények. Nem ismerhette meg előzetesen sem a szerződések, sem a közjegyzői okirat tervezetét, nem tudhatta, hogy az alperes valamely üzletszabályzatát a szerződések szövegébe beemeli és nem tudhatta azt sem, melyik a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzat.

[39] Az alperes által nyújtott árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem felel meg az EUB C-26/13., C-51/17., C-227/18. számú ítéletében foglaltaknak.

[40] A DH2. tv. 3. § (2) bekezdésében és a DH3. tv. 10. §-ával megállapított szerződési tartalom tisztességtelenségét is állította. Hangsúlyozta, hogy az EUB C-51/17. számú ítélete szerint a törvénnyel beiktatott szerződéses tartalom esetén is el kell végezni az EUB C-26/13. számú ítélete szerinti vizsgálatot. A DH3. tv. 3. § (1) bekezdése és 10. §-a a 2014. június 16. – november 7. közötti MNB devizaárfolyam átlagos mértékével rendelte az átszámítás elvégzését a kölcsön folyósításának időpontjára visszamenőlegesen. Ez a mérték azonban a

szerződéskötés időpontjában nem volt előrelátható, így e feltételt sem tudta a szerződéskötéskor értékelni.

[41] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás kizárólag azt tartalmazta, hogy a törlesztő részletek összege változhat, arra azonban nem tért ki, hogy annak nincsen felső határa, és az esetleges súlyos következményekre sem hívta fel a figyelmét, az árfolyamváltozás valódi kockázatáról, a szerződéskötéskor eljáró banki alkalmazottak sem adtak érdemi tájékoztatást.

[42] A közjegyzői okiratban szereplő, a közjegyzői záradékolás lehetőségét biztosító szövegrész kapcsán előadta, hogy a szerződéskötések előtt erről az alperes nem adott tájékoztatást. Emellett a feltétel a 18/1999. (II. 05.) Korm. rendelet (Kr.) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjába ütközik.

[43] A kezelési költségre vonatkozó kikötések tisztességtelensége kapcsán arra hivatkozott, a kölcsön folyósítása után befolyó törlesztések kezelése kizárólag az alperes üzleti tevékenységének a része, ezért nem csupán a kezelési költség mértéke, hanem a fizetési kötelezettség kikötésének a ténye is tisztességtelen.

[44] Részletesen kifejtette álláspontját az azonnali hatályú felmondásra, valamint a szerződések 9. pontjában foglalt a mindenkor hatályos üzletszabályzat szerződés részévé válására vonatkozó feltétel tisztességtelenségével kapcsolatosan.

[45] A kölcsönszerződések uzorás jellegének alátámasztása körében arra hivatkozott, hogy nem ismerhette meg előzetesen sem a szerződések, sem a közjegyzői okirat teljes szövegét, nem tudhatta, hogy melyik a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzat. Az egyébként tisztességtelen kikötésnek minősülő devizaátváltásra, egyoldalú kamat-, díj- és költségemelési jogra, kezelési költségre vonatkozó kikötések az alperes részére aránytalan előnyt biztosítanak. A közjegyzői záradékolás lehetőségét biztosító szövegrésznek a közjegyzői okiratban való rögzítése helyzetét a kölcsönszerződésben foglaltakhoz képest elnehezítette. A jogszabályi változások következtében végrehajtási pert már nem indíthat a szerződés létre nem jöttére és érvénytelenségére alapítottna a kikötés miatt.

[46] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy a felperes a szerződések érvénytelenségét állító kereseti kérelmek vonatkozásában jogkövetkezmények alkalmazására irányuló keresetet nem terjesztett elő.

[47] Érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint a megállapítási kereset előterjesztésének Pp. 123. §-ában írt jogszabályi feltételei hiányoznak. Állította, a szerződések az ún. DH törvények hatálya alá tartoznak, miután tartalmazzák az árfolyamrész és az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító szerződési feltételeket. A szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdése e) pontja előírásainak, az árfolyamkockázatról való tájékoztatás pedig az EUB ítéletei és a hazai joggyakorlat által támasztott követelményeknek. Vitatta a kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel érvénytelenségére, valamint a szerződés uzorás jellegére vonatkozó felperesi állítást. A közjegyzői okirat végrehajtási záradékolására, valamint a kölcsönszerződések Általános Rész 9. pontjának azonnali hatályú felmondás jogát biztosító per tárgyává tett rendelkezései tekintetében előterjesztett keresetváltoztatás elkészt.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[48] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 2006. szeptember 4. napján létrejött (kölcsönszerződés 1. száma) és (kölcsönszerződés 2. száma) számú kölcsönszerződés, továbbá a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat Általános Rész 6. pontja első francia bekezdésének azon

része, hogy „a Bank jogosult jelen Kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondani és az Adós/Adóstárs(ak) Bankkal szemben fennálló valamennyi tartozását azonnal lejárttá tenni, ha az Adós/Adóstárs(ak), biztosítékot nyújtó fél bármely, jelen Kölcsönszerződésben, illetve a biztosítéki szerződésben foglalt kötelezettséget nem teljesíti(k)”, és

[49] – az Általános Rész 9. pontjának második mondatának azon része, hogy „a jelen Kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdésekben a Bank mindenkor hatályos Lakossági Üzletág szerződési Feltételeinek vonatkozó rendelkezései az irányadóak” érvénytelenek.

[50] Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[51] A felperes előzetes döntéshozatali eljárás és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése iránti kérelmeit elutasította.

[52] Kötelezte a felperest, hogy 8 napon belül hivatalos lelet készítésének terhével fizessen meg 42 465 Ft eljárási illetéket. Kötelezte az alperest, hogy az adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak 4718 Ft meg nem fizetett eljárási illetéket.

[53] Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 907 Ft perköltséget.

[54] Alaptalannak találta az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét, mert a felperes másodlagos keresete megfelel a DH2 tv. 37. § (1) bekezdésében írt követelményeknek.

[55] Nem találta elkésztnek a kölcsönszerződés Általános Rész 6. pontja első francia bekezdése, valamint a kölcsönszerződések Általános Rész 9. pontja per tárgyává tett rendelkezései érvénytelenségének megállapítására vonatkozó keresetváltoztatást. Megállapította, hogy a felperes e keresetét 2020. november 7. napján P.21.572/2019/16. számú beadványában terjesztette elő, amely az alperes részére november 23. napján szabályszerűen kézbesítésre került. Utalt arra, az elkésztességre való hivatkozás a Ptk. 234. § (1) bekezdése alapján is alaptalan.

[56] Megállapította, a peres felek között CHF-ben nyilvántartott, a Ptk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott és a Ptk. 685. § e) pontja szerint fogyasztóinak minősülő kölcsönszerződések jöttek létre, amelyek kapcsán a DH2 tv. szerinti felülvizsgált törvényi elszámolás is megtörtént.

[57] Az elsődleges kereset kapcsán rámutatott, a Ptk. 239/A. §-a a szerződés, vagy annak egyes rendelkezései érvénytelensége iránti perekben irányadó. A szerződés létre nem jötte, illetve egyes feltételek szerződés részévé nem válása megállapítása iránti perben annak alkalmazására nem kerülhet sor, ezért vizsgálta a Pp. 123. § feltételeit és azokat nem találta fennállónak. Rámutatott, a felperes az alperes által a vele szemben esetlegesen indítandó peres vagy egyéb eljárásban hivatkozhat arra, hogy a megjelölt rendelkezések nem váltak a szerződés részévé, ezért ebből fakadóan jogok, kötelezettségek nem illetik, illetve nem terhelik. Nincs tehát jogvéde érdeke a megállapítási kereset előterjesztésére. Utalt arra, a perbeli tartalommal önálló megállapítási kereset előterjesztésének az is akadály, hogy a kölcsönszerződések a feleknek a szerződés lényeges tartalmi elemeiben való megállapodására tekintettel létrejöttek. Rámutatott, az elsődleges keresetben megjelölt szerződési feltételek szerződés részévé nem válása a szerződési feltétel érvényessége körébe tartozó kérdés, amelyre a felperes másodlagos marasztalás iránti kérelmet is előterjesztett.

[58] Nem találta megalapozottnak azt a felperesi állítást, hogy az árfolyamrés alkalmazására és a bank számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésében írt feltételek hiányában. A perbeli szerződések megkötésekor e szerződéses kikötések a szokásos a pénzügyi intézményeknél bevett gyakorlattól és a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől semmilyen módon nem tértek el. Ezt igazolja az ún. DH törvények megalkotása is. Miután nem volt megállapítható,

hogy a megjelölt szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, nem találta megalapozottnak a felperesnek azt a negatív megállapítási keresetét, amely szerint a perbeli szerződések nem tartoznak a DH törvények hatálya alá.

[59] Megállapította, a perbeli kölcsönszerződések, valamint az annak alapján készült közjegyzői okiratba foglalt jognyilatkozat tartalmazzák a törlesztő részletek vonatkozásában azokat az adatokat, amelyek a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti érvényesség megállapításához szükségesek. A kölcsönszerződések rögzítik a szerződés tárgyát, a kölcsön összegét, a törlesztő részletek számát, az első kamatperiódusra érvényes összegét is, azt CHF-ben meghatározva. A kölcsönszerződések Általános Rész 1.4. pontjában a felek megállapodtak abban is, hogy a bank az adóst a folyósító devizaösszegekről és az esetlegesen módosuló havi törlesztő részletről írásban értesíti. Rögzítette azt is, hogy az első törlesztő részlet esedékességét megelőző 15 nappal korábban köteles a bank tájékoztatni az adóst a törlesztő részlet végső összegéről. Meghatározták a törlesztő részletek esedékességének időpontját is. Az Általános Rész 4.5. pontja pedig tartalmazza az átszámítási árfolyamot. Mindezekre tekintettel a szerződésekben rögzítésre kerültek azok az adatok és azon számítási mód, amely alapján a törlesztő részlet összege annak esedékességekor pontosan meghatározható. Ez a fajta meghatározás a 6/2013. PJE. III.1. pontja, a 1/2016. PJE I. pontja és a EUB C-126/17. számú ítélete szerint is megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének. Utalt arra, a számítás alapjául szolgáló szerződésben meghatározott kétnemű árfolyam ugyan a szerződés részleges semmisségét eredményezi, ezt az érvénytelenségi okot azonban a DH1 tv. 3. §-a rendezte.

[60] Alapítottnak találta a mögöttes befektetési tevékenység miatti jogszabályba ütközésre alapított érvénytelenségi okot. A Tpt. irányadó rendelkezéseinek ismertetésével megállapította, hogy a deviza alapú kölcsönszerződéssel a pénzügyi intézmény pénzt biztosít az adósnak, míg a befektetési szolgáltatási tevékenység esetén a befektetési szolgáltató az ügyfél pénzével végez pénzügyi eszközre vonatkozó pénzügyi műveleteket, vagyis az alperes által nyújtott tevékenység nem befektetési szolgáltatás.

[61] Nem találta megállapíthatónak a kezelési költségre vonatkozó kikötés jogszabályba ütközésére és tisztességtelenségére alapított hivatkozást. Kiemelte, az ún. THM rendelet a kezelési költséget nevesítetten is megjelöli, így önmagában a kezelési költség fizetési kötelezettséget előíró rendelkezés nem ütközik jogszabályba és nem minősül tisztességtelenségnek sem. A kezelési költség nem minősül a főszolgáltatás ellenértékének, ezért tisztességtelensége vizsgálható. A tisztességtelenség vizsgálati szempontjainál figyelemmel volt az EUB C-621/17. számú ítéletére, valamint a Kúria BH2020. 180. számon közzétett eseti döntésében írt szempontokra. Megállapította, a perbeli kölcsönszerződések egyértelműen meghatározták a kezelési költség összegét, ezért az világos és érthető megfogalmazásnak minősül. A kikötés átlátható is, figyelemmel arra, hogy a felperes maga nyilatkozott akként, hogy a kezelési költség kikötése a befolyó törlesztések kezelésével kapcsolatos tevékenységhez kapcsolódik. Nem találta megállapíthatónak azt sem, hogy az a szerződéskötési piaci átlagot meghaladta, ezért az nem eredményezett egyenlőtlenséget a felek között.

[62] A szerződéses konstrukció jellegéből következik, hogy a kölcsön, valamint az adós oldalán felmerülő díjak, költségek a folyósítást követően devizában kerülnek megállapításra. Utalt arra, a 6/2013. PJE határozat indokolásában a Kúria megállapította, a fogyasztók a perbeli szerződési konstrukciót azért választották, mert szándékuk az volt, hogy a szerződéskötés idején jellemző forintkölcsönre irányadó kamatnál lényegesen alacsonyabb kamat mellett jussanak kölcsönhöz. Ezt a perben meghallgatott (tanú neve) tanú is megerősítette. Ebből következően a jogok és kötelezettségek esetleges felperesi hátrányt

eredményező eltolódása sem eredményezné a feltétel tisztességtelenségét, mert megfelel az indokolhatóság törvényi követelményének.

[63] A perbeli kölcsönszerződések önmagában azért, mert CHF alapúak, nem ütköznek jogszabályba, a konstrukció tisztességtelenségét sem jogszabály, sem pedig az EUB nem állapította meg. Ezért azok a szerződési feltételek, amelyek a kölcsönszerződések deviza alapúságát juttatják kifejezésre, ezen okból érvénytelenek nem tekinthetők.

[64] Az előtörlesztésre vonatkozó rendelkezések (Általános Rész 5.2. és 5.3. pont, 8.2. és 8.9. pontjai) kapcsán utalt arra, hogy azok nem ütköznek jogszabályba, és tisztességtelenségük nem minősülnek.

[65] A Különös Rész 9. és 4.5. pontjának rendelkezései érvénytelenségét a DH1 tv. 3. § (1) bekezdése, 3. § (2) bekezdés és (5) bekezdése megállapította, ezért e kikötések érvénytelensége tárgyában bírói döntés nem hozható.

[66] Rámutatott, az Általános Rész 8.8. pontja nem ütközhet jogszabályba, mert e rendelkezés a deviza alapú szerződések jellegadó sajátosságát juttatja kifejezésre. A szerződési feltétel tisztességtelenségét sem találta megállapíthatónak, hangsúlyozva, hogy az alperes árfolyamkockázatról írásbeli nyilatkozat formájában tájékoztatást adott a felperesnek. Rámutatott, az EUB C-227/18. számú ítélete alapján az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezések érvényességét nem érinti az, hogy a tájékoztató kifejezetten nem tartalmazza, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. Sem a Kúria BH2021. 141. számú eseti döntése, sem pedig az EUB ítéletei nem támasztanak olyan elvárást, hogy a tájékoztatásnak konkrét adatokat, számítást illetve az árfolyam várható alakulásának bemutatását is tartalmaznia kell, feltéve, ha a tájékoztatásból ennek hiányában is egyértelműen felismerhető az árfolyamkockázat mibenléte, és annak gazdasági következményei. A szerződés rendelkezéseit vizsgálva megállapította, az Általános Rész 8.8. pontja kifejezetten tartalmazta az adósnak azt a nyilatkozatát, miszerint tudomásul veszi, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot teljes mértékben maga viseli. Emellett arra vonatkozó rendelkezést is tartalmaz a tájékoztatás, ha az árfolyam kedvezőtlen változása az adós törlesztési képességét veszélyezteti, úgy a bank jogosult a fennálló kölcsöntartozást forintra átváltani. E rendelkezés, valamint az árfolyamkockázatról való tájékoztatás szövege alapján az adós számára levonható az a következtetés, hogy a CHF magyar forinttal szembeni árfolyamának alakulása jelentős mértékben növelheti fizetési kötelezettségét, amely a törlesztő részletek változásában juthat kifejezésre, és az a változás akár olyan mértékű is lehet, amely már veszélyezteti az adós törlesztési képességét. Ennek alapján az alperes világosan és érthetően megfogalmazta a devizakölcsön felvételével együttjáró kockázatot, a felperes számára az árfolyamkockázat mibenléte és annak gazdasági követelményei felismerhetőek voltak, és ennek ismeretében nyilatkozott úgy, hogy a kölcsönt fel kívánja venni.

[67] Nem találta megalapozottnak azt a felperesi érvelést, hogy a DH1 tv. 3. § (1) bekezdése szerint kiesett feltétel helyébe lépő MNB árfolyam alkalmazását előíró szerződési feltétel tisztességtelen. Az MNB árfolyam kógens jogszabályi rendelkezéssel vált a szerződés részévé visszamenőleges hatállyal, amely kapcsán az EUB C-51/17. számú ítéletében akként foglalt állást, hogy ez a feltétel nem tartozik az irányelv hatálya alá, a Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján annak tisztességtelensége nem vizsgálható.

[68] Részletesen kifejtett álláspontja szerint tisztességtelen szerződési feltételt tartalmaz a kölcsönszerződések Általános Rész 6. pontjának első francia bekezdésében, valamint az 9. pontjában rögzített per tárgyává tett rendelkezés.

[69] A közjegyzői okirat 9. pont második bekezdésében írt szerződési feltétel (a bank nyilvántartásainak alapulvétele, végrehajtási záradék kibocsátása) kapcsán rámutatott, a Kúria

által elfogadott bírúi gyakorlat szerint az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételel jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására és a szerződő felek e kimutatás alapján készült közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáslismerő nyilatkozatnak, ezáltal a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Hangsúlyozta, nem az e kereseti kérelemmel támadott nyilatkozat, hanem törvényi rendelkezés teszi lehetővé az alperes számára a közjegyzői okirat kiállítását, és végrehajtási záradékkal való ellátását.

[70] Utalt arra, a szerződési feltétel érvénytelenségét a szerződés megkötésének időpontjában kell vizsgálni, ezért nem foghat helyt az a felperesi érvelés, hogy a jelenleg hatályos rendelkezés szerint nincs lehetősége a szerződés érvénytelenségére alapítottan a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert indítani. A szerződéskötéskor hatályos Pp. 369. §-a erre lehetőséget biztosított. Álláspontjának alátámasztására hivatkozott az EUB C-34/18. számú ítéletre is.

[71] A jogszabályban írt feltételek megvalósulásának hiányában nem találta megállapíthatónak, hogy a perbeli szerződések mint uzsorás szerződések semmisek.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[72] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte visszautalva keresetének elsőfokú eljárásban kifejtett indokaira. Kiemelte, tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy sem az egyoldalúan kikötött, sem pedig az utólagos jogszabályokkal változtatott devizaárfolyam kockázati szerződéses tartalom nem tisztességtelen. Hangsúlyozta, ha az elsődleges keresete alaptalan, úgy a szerződések a DH1 tv. hatálya alá tartoznának, ez esetben az utólagos jogszabállyal megállapított devizaárfolyam kockázati szerződési tartalom tisztességtelensége vizsgálendő. Az elsőfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontja ellentmond az EUB C-51/17. számú döntésében foglaltaknak, amely második válaszában utolsó mondatában és 65. pontjában kimondta, az árfolyamkockázatra vonatkozó, az alapeljárársban vizsgálthoz hasonló feltétel nincs kizárva az irányelv hatálya alól. Az ilyen feltétel tisztességtelensége az ítélet alapján hivatalból vizsgálendő. A határozatból kitűnik, hogy ez olyan feltételre is vonatkozik, amelyet valamely kötelező érvényű, a szerződés fogyasztóval történő megkötését követően elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezés módosított.

[73] Az EUB C-51/17. számú határozatának 76. pontja kifejezetten hangsúlyozta, a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse a szerződés megkötését megelőzően. Az alperes az e körben őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. E követelmény nem is teljesülhetett, mert az alperes anélkül változtatta meg a már aláírt kölcsönszerződés szövegét és iktatta a közjegyzői okirattervezetbe a közvetlen végrehajthatóságra vonatkozó kikötést, hogy erről őt értesítette volna. Ezzel összefüggésben indokolt lett volna a közjegyzőhelyettes tanúkénti meghallgatása.

[74] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem találta megállapíthatónak a szerződés érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközés okán. Az elsőfokú ítéletben hivatkozott EUB C-126/17. számú határozat kizárólag a folyósított kölcsönösszeg meghatározására vonatkozik, a törlesztő részletek megállapításával C-227/18. számú határozat foglalkozik. A határozat szerint a feltétel akkor minősül átláthatónak, ha a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, ez pedig az általa felvett kölcsön teljes költségének

értékelését jelenti az EUB C-26/13. számú határozata szerint. Megítélése szerint amennyiben nem tudták a fogyasztót arról tájékoztatni, hogy a törlesztő részlet összege akár 2-3-szorosára is emelkedhet, ebben az esetben a fenti határozatban írt elvárás nem teljesülhet.

[75] Törvénysértően állapította meg az elsőfokú ítélet, hogy a megállapítási kereset esetén a jogmegóvási szükséglete nem áll fenn. Jogmegóvási igénye abban áll, hogy ne váljon a szerződések részévé az utólagos jogszabályban megállapított és az EUB C-51/17. számú ítéletével tisztességtelennek minősített devizaárfolyam kockázati szerződési tartalom, az MNB 2014. árfolyamon történő átszámítása. Az pedig, hogy marasztalást nem kérhetett, az nem vitatható.

[76] A végrehajtási záradékolással kapcsolatos kikötés kapcsán megismételte az elsőfokú eljárásban kifejtett érveit.

[77] Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a papírra vetett és aláírt szerződési feltétel a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésében írtak megvalósulása esetén válik csak a szerződés részévé. Az elsőfokú bíróság a keresetnek ezt a jogcímét nem vizsgálta, illetve a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől eltérést tévesen értelmezte. Utalt arra, az, hogy egy szerződési feltétel nem válik a szerződés részévé, az az egész szerződés létrejöttét nem érinti. Azt, hogy a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől a felek eltértek, igazolja, hogy az árfolyamrésre vonatkozó szerződési rendelkezés tisztességtelenségét az EUB és a Kúria is tisztességtelennek tekintette. Felhívta a figyelmet arra, hogy keresete nem e kikötések tisztességtelenségének a kimondására vonatkozott, hanem annak megállapítását kérte, hogy a feltételek nem váltak a szerződés részévé. Ezt a DH1. tv. nem vizsgálta, vagyis a kereset tárgya lehet.

[78] Változatlanul fenntartotta a befektetési szolgáltatásra vonatkozó jogszabályi rendelkezésekbe ütközésre való hivatkozását, kiemelve, hogy a Ptk. kötelmek általános részében foglalt diszpozitív szabályok nem ronthatják le a Tpt. speciális szerződési és kógens jogszabályi rendelkezéseit. Hangsúlyozta, a tőkepiaci kockáztatást sokféle kötelmi szerződés tartalmazhatja.

[79] Az alperes fellebbezésében – tartalmilag – az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a per tárgyát képező szerződések Általános Rész 6. pontjának első francia bekezdésében, valamint az Általános Rész 9. pontja második mondatában rögzített szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetváltoztatás érdemi vizsgálat nélküli elutasítását kérte.

[80] Változatlanul fenntartotta, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező része által érvénytelennek tekintett szerződési feltételek kapcsán a keresetváltoztatás a Pp. 146/A. §-a alapján elkésztett. Mindezen túl az elsőfokú bíróság ítéletében megjelölt P.21.572/2019/16. számú felperesi beadvány nem tartalmaz a Pp. 121. § (1) bekezdés c) és e) pontjának megfelelően előterjesztett keresetváltoztatást sem. Téves az elsőfokú bíróság Ptk. 234. § (1) bekezdésére történő hivatkozása.

[81] Egyebekben a szerződési feltételek érvénytelenségét érintő elsőfokú eljárásban előadott védekezését változatlanul fenntartotta.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[82] A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése alapos.

[83] Az ítéltáblának az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatát megelőzően a felperes másodfokú eljárásban előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét kellett elbírálnia, mert annak megalapozottsága esetén a bíróságnak a tárgyalást a Pp. 155/A. § (2) bekezdése alapján fel kell függesztenie.

[84] Az ítéltábla a kérelmet alaptalannak találta az alábbiakra tekintettel.

[85] A felperes által megjelölt kérdésekben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése szükségtelen. A felperes kérdései az EUB C-51/17. és C-26/13. számú eseti döntésében tett megállapításai értelmezésére vonatkoznak. Az ítéltábla álláspontja szerint – a jogvita érdemét illetően az alábbiakban kifejtendők szerint – „az utólagos törvénnyel beiktatni kívánt deviza árfolyamkockázati szerződési tartalom” tisztességtelensége vizsgálhatóságára vonatkozó kérdés a C-51/17. számú döntés téves értelmezésén alapul; a C-26/13., a C-51/17. és C-227/18. számú határozatok megjelölt rendelkezéseinek tartalma egyértelmű, az további magyarázatot nem igénylően a vételi és az eladási árfolyam alkalmazása körében tesz megállapításokat. Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálatával kapcsolatos szempontokat pedig az EUB egyéb, a jelen ítéletben is szereplő döntéseiben már meghatározta.

[86] Az pedig, hogy a fogyasztó a teljes futamidőre vonatkoztatva összességében pénzben kifejezve megismerhesse fizetési kötelezettségét a konstrukcióból fakadóan fogalmilag kizárt, ilyen követelményt az EUB határozatai nem támasztanak. A kérelemben hivatkozott kiragadott szövegrész ekként való értelmezése ellentétes az e tárgyban hozott döntések további megállapításaival.

[87] A Pp. 3. § (1) bekezdése a fél rendelkezési jogának megfogalmazása. Kimondja, a bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el. A polgári per jog fontos alapelve a kérelemhez kötöttség elve, amely azt jelenti, hogy a bíróság a per folyamán nem dönthet olyan kérdésben, amelyre vonatkozóan a felek nem terjesztettek elő kereseti kérelmet, ellenkérelmet, viszontkeresetet, ideiglenes intézkedés iránti vagy más kérelmet [Pp. 3. § (2) bekezdés].

[88] A rendelkezési elv és a kérelemhez kötöttség elve jelenik meg a Pp. 253. § (3) bekezdésében, amely kimondja, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között változtathatja meg. Ennek érdekében írja elő a Pp. 235. § (1) bekezdése, a fellebbezésben elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja.

[89] A kérelemhez kötöttség elvéhez kapcsolódik a túlterjeszkedés tilalma, amely azt jelenti, hogy a bíróság döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetve az ellenkérelmen (Pp. 215. §).

[90] A fenti jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel az ítéltáblának mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy milyen körben kerülhet sor az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára. Az alperes fellebbezésében ugyanis azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság olyan kereseti kérelmekről is döntött, amelyek meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősülnek. E hivatkozás megalapozottsága esetén az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság döntése a túlterjeszkedés tilalmába ütközik. Ebből következően az ítéltábla elsődlegesen az alperes fellebbezésének megalapozottságát vizsgálta.

[91] A jelen perben a Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező a jogi képviselő. Kötelező jogi képviselő esetén a felperes keresetét főszabályként az alperes érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon belül változtathatja meg [Pp. 146/A. § (1) bekezdés]. A kereset jogalapjának megváltoztatása vagy további jogalap megjelölése keresetváltoztatásnak minősül.

[92] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a közjegyzői okirat Általános Rész 6. pontja első francia bekezdésében és a 9. pont második mondatában rögzített szerződési feltételek tisztességtelenségére való hivatkozást a felperes 2020. november 7. napján előterjesztett beadványa tartalmaz (P.21.572/2019/16.). Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a beadvány nem felel meg minden tekintetben a Pp. 121. § (1) bekezdése szerint a

keresetlevéllel szemben támasztott jogszabályi követelményeknek, de annak tartalma – azt a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján elbírálva – az idézett szerződési rendelkezések érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetként értékelendő, amely nem vitásan keresetváltoztatás.

[93] A felperes keresetét P.22.491/2015/1. számon 2015. november 23. napján terjesztette elő, amelynek kapcsán az alperes 3. sorszám alatt alaki védekezést (permegszüntetési kérelem) terjesztett elő, majd 2016. október 24. napján 15. sorszám alatt alaki védekezésének fenntartása mellett érdemi, a kereset elutasítására irányuló ellenkérelmét is előterjesztette, amely a 2016. október 25. napján tartott tárgyaláson ismertetésre került (5.P.22.491/2015/9. számú jegyzőkönyv). Megalapozottan hivatkozott ezért az alperes arra, hogy a felperesi keresetváltoztatás előterjesztésére a jogszabályban írt határidőn túl került sor. E keresetváltoztatás az alperes hozzájárulásának hiányában meg nem engedett keresetváltoztatás, amelyet az elsőfokú bíróságnak a Pp. 147/A. § (4) bekezdése alapján el kellett volna utasítania.

[94] Nem osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az érintett szerződési feltételek érvénytelenségét a Ptk. 234. §-ára figyelemmel is vizsgálnia kellett a bíróságnak.

[95] A Ptk. 234. § (1) bekezdése szerint a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség. Semmisségi ok fennállása esetén a szerződés függetlenül attól, hogy erre hivatkozott-e valaki, érvénytelen, ahhoz nem fűződik a Ptk. 198. § (1) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény, vagyis nem keletkezik kötelezettség szolgáltatás teljesítésére, illetve jogosultság szolgáltatás követelésére. Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetők el. Ez az a jogkövetkezmény, amelyet semmisség esetén a bíróságnak hivatalból kell alkalmaznia, illetve amelyre – ha törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont]. A Ptk. hivatkozott rendelkezése azonban nem jelenti azt, hogy a bíróságnak a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló perben a jogvita tárgyát képező szerződés valamennyi rendelkezését hivatalból revízió alá kell vennie abból a szempontból, hogy nem észlel-e a felek által hivatkozottakon túl további semmisségi okokat. Ha a per tárgya a szerződés érvénytelenségének a megállapítása, a semmisségi ok hivatalbóli észlelésének kötelezettsége azt jelenti, hogy a bíróságnak a per tárgyává tett szerződési feltétel érvénytelenségét kell hivatalból észlelnie, ha az érvénytelenség a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható (2/2012. PK vélemény 9/A. pont), vagyis csak a kereseti kérelem keretei között kell a bíróságnak a szerződési feltétel érvénytelenségét észlelnie (BDT2015. 3361. I.). Az érintett szerződési feltételek azonban – a keresetváltoztatás elkésztésére figyelemmel – nem képezték a kereset tárgyát. Ezzel egyezően foglalt állást az Európai Unió Bírósága a C-511/17. számú döntésében, továbbá a Kúria a Gfv.VII.30.095/2020/9. számú határozatában.

[96] Azzal, hogy az elsőfokú bíróság a felperes e keresetét elbírálta, megsértette a Pp. 215. §-át, ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet erre vonatkozó rendelkezését a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte azzal, hogy a hatályon kívül helyezést eredményező lényeges eljárási szabálysértés jellegére tekintettel a tárgyalás megismétlésének szükségessége fel sem merülhet. Mindezekre tekintettel az e körben hozott döntés megalapozottsága nem volt vizsgálható.

[97] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítéleti rendelkezéshez kapcsolódó tényállást helyesen állapította meg, abból a jogszabályoknak megfelelő következtetést vont le, ezért döntésével és – túlnyomórészt – annak kifejtett indokaival is egyetért.

[98] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte anélkül azonban, hogy jogorvoslati kérelmében indokolta volna, hogy valamennyi, a per

tárgyává tett érvénytelenségi ok kapcsán milyen indokkal vitatja az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett álláspontját. Tekintve, hogy az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság jogi álláspontját az elsőfokú ítélet felülbírlata során csupán e körben fejti ki részletesen álláspontját az alábbiak szerint.

[99] A felperes elsődleges keresete megállapítási kereset. Az – azt a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján tartalma szerint értelmezve – annak megállapítására irányult, hogy a perbeli kölcsönszerződések nem tartoznak az ún. DH1 és a DH2 törvények hatálya alá, amelynek az az indoka, hogy az ezt megalapozó szerződési feltételek (kétnemű árfolyam alkalmazása, egyoldalú szerződésmódosítási jog kikötése) nem váltak a szerződés részévé. Téves a felperes álláspontja, hogy e kereset a Pp. 123. §-ában írt feltételek vizsgálata nélkül elbírázható, mert a fenti tartalmú megállapítási kereset nem azonosítható az egyes szerződési kikötések tisztességtelenségének a megállapítására vonatkozó keresettel. Utóbbi kereset ugyanis érvénytelenségi kereset, amely tekintetében a megállapítási kereset előterjesztésére a Ptk. 239/A. §-a lehetőséget biztosít. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül vizsgálta, a megállapítási kereset jogszabályi feltételei fennállnak-e és megalapozottan jutott az annak hiányával kapcsolatos következtetésre.

[100] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a jogvédelem szükségessége mint a megállapítási kereset előterjesztésének feltétele nem áll fenn. A következetes bírói gyakorlat szerint ugyanis a keresettel szembeni védekezésként felhozható igény nem érvényesíthető önálló megállapítási keresetként, mivel ilyen esetben a jogmegóvási szükséglet hiányában nem állnak fenn a megállapítási kereset eljárásjogi feltételei (BDT2009. 2143. I.). Megjegyzi továbbá az ítéltábla, hogy a jogmegóvási szükségletnek az alperessel szemben kell fennállnia (BH1997. 215., BH2017. 21.). A felperes által hivatkozott azon jogvédte érdek, amellyel azt kívánja elérni, hogy ne kelljen a jelen peres eljárásban a DH2. tv. 37. §-a által megkövetelt keresetet előterjesztenie, nem az alperessel szemben áll fenn.

[101] A megállapítási kereset jogszabályi feltételei fennállta hiányában nem vizsgálható, hogy a kétnemű árfolyam alkalmazására és az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító perbeli szerződések részévé váltak-e. Az elsőfokú bíróság ennek ellenére állást foglalt ebben a kérdésben is, azzal az ítéltábla egyetért. Annyiban helytálló a felperes fellebbezési érvelése, hogy a perbeli szerződések létrejöttét nem befolyásolja az a körülmény, ha az érintett feltételek nem váltak volna a szerződés részévé. A szerződés létrejöttéhez ugyanis a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges [Ptk. 205. § (2) bekezdés]. Visszterhes szerződés esetén lényeges tartalmi elem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása. A kölcsönszerződésnél a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint a hitelező által nyújtott szolgáltatás a szerződésben meghatározott pénzösszeg adós rendelkezésére bocsátása, az adóst terhelő ellenszolgáltatás pedig a kölcsön összegének szerződés szerinti visszafizetése. Ennek megfelelően a kölcsönszerződés létrejöttéhez a feleknek egyrészt a hitelező által folyósítandó kölcsön összegében, másrészt az adós visszafizetési kötelezettségében kell megállapodniuk. Az tehát, hogy a felek megállapodása lényeges kérdésekben létrejött, önmagában nem zárna ki annak megállapíthatóságát, hogy valamely egyéb szerződési kikötés nem vált a szerződés részévé.

[102] A felperesi hivatkozással ellentétben abból, hogy a szerződési feltételek tisztességtelenek, nem következik az, hogy azok tartalma eltér a szokásos szerződési gyakorlattól, illetve a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől.

[103] A fellebbezésben írtakkal ellentétben a felperes a különmemű árfolyamok alkalmazására vonatkozó szerződési feltétel kapcsán nemcsak arra hivatkozott, hogy a különmemű árfolyamok alkalmazására vonatkozó szerződési feltétel nem vált a szerződés részévé, hanem annak tisztességtelenségére is (III. kereseti kérelem: kölcsönszerződések Különös Rész 9. pont megjelölt pontjai). Az elsőfokú bíróság ezzel összefüggésben helyesen

állapította meg, hogy e szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása polgári perben nem érvényesíthető. A DH1 tv. a hatályba lépése előtt megkötött fogyasztói szerződések tartalmát az árfolyamrés tekintetében megváltoztatta, melynek jogalakító hatásaként a felek közti kötelelem a jogszabály erejénél fogva módosult. Mivel a jogalkotó az árfolyamrés kikötése esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket a bírói út mellőzésével jogszabályban rendezte és rendelkezett a semmis kikötés alapján teljesített fizetések elszámolásáról is, az árfolyamrés semmisségére alapítva bíróság előtti peres eljárásban a fogyasztói kölcsönszerződés kötelezettje jogot nem érvényesíthet (BDT2016. 3540. I.).

[104] Helytálló az elsőfokú bíróság következtetése a felek közti kölcsönszerződés minősítését illetően is. Jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a szerződések nem tartalmazznak mögöttes befektetési elemet, ezért alaptalan a felperes érvelése, hogy emiatt a szerződés a Tpt. rendelkezéseibe ütközik, és ezáltal semmis. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Tpt. 81. §-a taxatív felsorolja a befektetési szolgáltatásnak minősülő tevékenységeket, melyek lényege, hogy a befektetési szolgáltató az ügyfél pénzével végez pénzügyi eszközre vonatkozó különböző műveleteket. A perbeli szerződésben ilyen szolgáltatás nyújtására az alperes nem vállalt kötelezettséget, nincs a szerződésnek erre vonatkozó sem kifejezett, sem burkolt rendelkezése. Önmagában a szerződés deviza alapúsága nem jelenti azt, hogy az ügylet befektetési elemeket tartalmaz, ebből következően a felperes nem válhatott annak passzív alanyává. A deviza alapú konstrukció jellegadó sajátossága – ahogyan azt a 6/2013. PJE jogegységi határozat értelmezte – a felek megengedett megállapodása [Ptk. 200. § (1) bekezdés, 231. § (2) bekezdés] alapján, hogy az adós tartozása devizában keletkezik, a folyósításra és a törlesztésre pedig forintban kerül sor.

[105] Egyetért az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontjával, hogy a kölcsönszerződések érvénytelensége nem állapítható meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközés miatt sem. Megfelel a deviza alapú kölcsönszerződés a Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában írtaknak, ha rögzíti a törlesztő részletek számát, azok pontos száma vagy a futamidő és a törlesztés gyakorisága megadásával meghatározza a törlesztő részletek összegét a számítási módja és az ehhez szükséges adatok egyértelmű megadásával, továbbá tartalmazza a törlesztési időpontokat, vagyis az egyes törlesztő részletek esedékességét, akár annak naptárszerű megjelölésével, akár annak más egyértelmű meghatározásával. Nem érvényességi kelléke a szerződésnek, hogy tételesen tartalmazza a törlesztő részletek összegét, akár a kirovó, akár a lerovó devizanemben, mint ahogy azt sem, hogy dátumszerűen rögzítse az irányadó átszámítási időpontot. Kiszámíthatónak minősül a törlesztő részletek összege, ha az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában pontosan meghatározó (1/2016. PJE jogegységi határozat IV.2. pont).

[106] E követelmények a perbeli szerződések elsőfokú bíróság által ismertetett rendelkezései alapján teljesültek, továbbá megfelelnek az EUB C-227/18. számú határozatában foglaltaknak is. A határozatnak a fellebbezésben hivatkozott rendelkezése a 2. előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre ad választ. E kérdés arra vonatkozott, tisztességesnek minősülhet-e az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő olyan szerződéses feltétel, amely nem tartalmaz kifejezetten olyan figyelemfelhívást, miszerint az árfolyamváltozásnak nincs felső kölcsönszerződésbeli határa. A törlesztő részlettel kapcsolatos szerződési feltételre az előterjesztő bíróság 4. kérdése vonatkozott, erre pedig a bíróság döntésében azt a választ adta, hogy a 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikk második bekezdésében és 5. cikkében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, „amely csak tájékoztató jelleggel említi meg a kölcsön devizában kifejezett összegét, és a törlesztő részletek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét, amennyiben a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztő részletek összege egyértelműen meghatározható. Mivel ezek a folyósítás, illetve a törlesztő részletek

esedékességének időpontjában érvényes árfolyamtól függnék, a világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy ezen összegek számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyamot átlátható módon kell ismertetni”. Ez megegyezik az 1/2016. PJE jogegységi határozat álláspontjával.

[107] A perbeli szerződés a közjegyzői tanúsítvány, az ún. ténytanúsítvány kiállítására vonatkozó szerződési feltételt nem tartalmaz. A szerződés meghatározott személyek között – azok kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatával – keletkező jogviszony, amelyből kötelezettség származik meghatározott szolgáltatás teljesítésére és jogosultság annak követelésére [Ptk. 198. § (1) bekezdés, 205. § (1) bekezdés]. Egyoldalú nyilatkozatból csak a jogszabályban megállapított esetekben keletkezik jogosultság a szolgáltatás követelésére [Ptk. 198. §]. E fogalom meghatározásból következően szerződési feltételnek a szerződés tartalmát jelentő jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szerződési kitétel minősül. A felperesnek a közjegyzői okiratba foglalt azon nyilatkozata, mely szerint tudomással bír a közjegyzői okirat végrehajtási záradékolásáról, és erre figyelemmel a közvetlen bírósági végrehajtásnak a lehetőségéről, nem a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozata, hanem egyoldalú felperesi nyilatkozat, amely a szerződő felekre nézve nem határoz meg sem jogokat, sem kötelezettséget, következésképp nem tekinthető egyedileg meg nem tárgyalt, illetve általános szerződési feltételnek. Ebből következően pedig tisztességtelenségének vizsgálata kizárt. Ezért csupán megjegyzi az ítéltábla, egyebekben helytálló az elsőfokú bíróságnak a ténytanúsítványra vonatkozó szerződési feltétellel kapcsolatban kifejtett álláspontja.

[108] A fellebbezésben foglaltak kapcsán utal az ítéltábla arra, a perbeli kölcsönszerződések 2006. szeptember 4. napján a felek között létrejöttek, azt a felek aláírását tartalmazó keresetlevél mellékletét képező teljes bizonyító erejű magánokiratok igazolják. A kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemeit magában foglaló egyoldalú tartozáselismerő nyilatkozat közjegyzői okiratba foglalása ezt nem érinti.

[109] Egyetért az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési feltételek tisztességtelensége nem állapítható meg, mert a felperes az árfolyamkockázat mibenlétéről megfelelő tájékoztatást kapott. Az árfolyamkockázat mibenlétére vonatkozó tájékoztatást tartalmaz egyrészt a kockázatfeltáró nyilatkozat, amelynek tartalmát a felperes a hitelkérelem benyújtásával egyidejűleg 2006. július 26. napján az erre vonatkozó teljes bizonyító erejű magánokirat tanúsága szerint megismerte, továbbá a kölcsönszerződések Általános Rész 8.8. pontjának rendelkezései. Ez utóbbi kapcsán a felperes maga sem hivatkozott arra, hogy aláírását megelőzően nem volt lehetősége a szerződést elolvasni, tartalmát megismerni.

[110] Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó szükségképpeni és automatikus következmény, a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2.a. pontjához fűzött indokolás; EUB C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak. Tisztességtelennek akkor minősülnek, ha nem világosak, nem érthetőek [2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához fűzött indokolás].

[111] A szerződések megkötését megelőzően több mint egy hónappal megelőzően aláírt külön kockázatfeltáró nyilatkozatban, valamint a szerződés 8.8. pontjában adott tájékoztatás megfelel a 2/2014. PJE jogegységi határozatban, valamint az Európai Unió Bíróság határozataiban [EUB C-51/17., C-186/16., C-227/18.) az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési feltételek átláthatóságát biztosító szempontrendszer követelményeinek, továbbá a másodfokú eljárásban hivatkozott az elsőfokú ítélet meghozatalát követően született a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa JPE.I.60.015/2021/15. számú jogegységi

határozatának. Ez utóbbi kimondja, a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet. "Az árfolyamkockázattal összefüggésben a pénzügyi intézmény tájékoztatási kötelezettsége nem terjed ki arra, hogy a szerződés teljes futamidejére prognosztizálja az árfolyamváltozást (6/2013. PJE jogegységi határozat III.3. pontjához fűzött indokolás). A kockázatteltérő nyilatkozatból és a szerződési rendelkezésből egyértelműen megállapítható és felismerhető az átlagosan tájékozott fogyasztó számára, hogy az árfolyamváltozás a törlesztés tekintetében egyaránt okozhat növekedést és csökkenést is, és azt teljes egészében a fogyasztó viseli. A szerződés 8.8. pontjából kitűnik, hogy az árfolyamok kedvezőtlen változása olyan mértékű lehet, hogy az adós törlesztési képességét is veszélyezteti, amely esetén lehetőséget biztosít a bank számára a kölcsöntartozást forintra váltani. E rendelkezésből az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó képes felismerni az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt jelentős gazdasági következményeit is, vagyis azt, hogy a kölcsön visszafizetése számára rendkívül terheessé is válhat.

[112] A felperes tévesen értelmezi az EUB C-51/17. számú határozatának 2. pontját. Az EUB e határozatában arra a kérdésre adott választ, hogy a 93/13. irányelv hatálya kiterjed-e a tisztességtelennek minősített árfolyamrést alkalmazó szerződési feltételek helyébe a DH1. tv. 3. §-ában és DH3. tv. 10. §-ában rögzített szerződési feltételekre. Ennek kapcsán az EUB akként foglalt állást, a fogyasztói irányelv hatálya nem terjed ki a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a Nemzeti Bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe. Ebből következően e szerződési feltételek tisztességtelensége az elsőfokú bíróság által is hivatkozott Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján a felperes álláspontjával szemben nem vizsgálható. Az árfolyamrés, azaz a kétnemű árfolyam alkalmazására vonatkozó szerződési feltétel azonban nem azonosítható az árfolyamkockázatnak fogyasztóra telepítését kimondó szerződési feltételekkel. Ez utóbbi vizsgálatának lehetőségét mondta ki az EUB határozatnak fellebbezésben hivatkozott megállapítása.

A kifejtetttekre tekintettel a felperesnek az elszámolásra kötelezésre irányuló keresete érdemben nem volt vizsgálható.

[113] Az alperes fellebbezésének eredményessége miatt a felperes az elsőfokú eljárásban teljes egészében pervesztés, erre tekintettel az Pp.78. § (1) bekezdése alapján az alperes teljes perköltségének megfizetésére köteles, ezért ennek megfelelően az ítéltábla a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 126 000 Ft-ra felemelte. A felperest terheli pervesztettségére tekintettel teljes mértékben az elsőfokú eljárási illeték, ennek megfelelően az ítéltábla az alperes illetékfizetésére kötelezését mellőzte. A felperes pedig leletezés terhével a teljes hiányzó eljárási illetéket, azaz 47 183 Ft-ot köteles megfizetni az államnak.

[114] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének az érvénytelenséget megállapító rendelkezéseit a Pp. 252.§ (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – a perköltség és eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezésének korrigálásával – helybenhagyta.

[115] A másodfokú eljárásban a felperes mind a saját, mind az alperes fellebbezése kapcsán pervesztes lett, ezért az ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes által lerótt fellebbezési eljárási illetékből és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére. A felperes a fellebbezési illetéket leróta, az ebből eredő költségét pervesztességére tekintettel viselnie kell.

Szeged, 2022. március 2.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró